

NORDLANDSFORSKNING
NORDLAND RESEARCH INSTITUTE

Foyer-modellen – status på kunnskap og foreløpig etablering i Norge

Lea Louise Videt

Foyer-modellen – status på kunnskap og foreløpig etablering i Norge

ARBEIDSNOTAT INFO

Copyright © 2023 NORDLANDSFORSKNING
Utgitt av Nordlandsforskning AS

Nordlandsforskning AS
Postboks 1490
N-8049 Bodø
Tlf. +47 754 11 810
nf@nforsk.no
www.nordlandsforskning.no

Arbeidsnotat nummer: 1003/2023
ISSN (digital): 2704-033X

Publisert: Desember 2023
Skrevet av: Lea Louise Videt

INNHold

FORORD	3
1 INNLEDNING	4
1.1 HVA ER FOYER-MODELLEN?	4
1.2 PROBLEMSTILLING OG DISPOSISJON	5
2 METODE	6
2.1 SYSTEMATISK LITTERATURGJENNOMGANG.....	6
2.2 INNHENTING AV KUNNSKAP OM FOYER I NORGE	8
3 FORSKNINGSBASERT KUNNSKAP OM FOYERMODELLEN (LITTERATUROVERSIKT)	9
3.1 HOVEDFUNN I LITTERATURKARTLEGGING FRA 2018	9
3.2 OPPDATERT LITTERATURGJENNOMGANG.....	10
4 STATUS PÅ FOYER I NORGE	15
4.1 BEHOVET FOR FOYER	15
4.2 BRUKERGRUPPEN	16
4.3 ORGANISERING.....	18
4.4 BÆRENDE PRINSIPPER FOR FOYER I DE NORSKE KOMMUNENE.....	20
4.5 KOORDINATOR OG DØRÅPNER TIL ANDRE TJENESTER	21
4.6 METODER.....	23
4.7 KOMMUNENES KUNNSKAPSBEOV	24
5 AVSLUTTENDE KOMMENTARER	25
REFERANSER	26
VEDLEGG	27

Forord

Dette notatet er utarbeidet i forbindelse med pilotprosjektet *FOYER-INN: Foyermodellen som en boligsosial innovasjon rettet mot sårbare unge i overgangen til selvstendig voksenliv*.

Pilotprosjektet er et kvalifiseringsprosjekt/forprosjekt finansiert av Regional Forskningsfond Nordland (prosjekt nr. 341654). Samarbeidspartnere i forprosjektet er: Bodø kommune (prosjekteier) ved Janne Joakimsen, Husbanken ved Linda Dokmo, statsforvalteren i Nordland ved Linn Edvardsen, samt et forskerteam bestående av Asgeir Solstad (Nord Universitet), Trond Bliksvær (Nordlandsforskning) og Lea Louise Videt (Nordlandsforskning). Formålet med forprosjektet har vært å etablere et nettverk og i fellesskap utvikle problemstillinger og identifisere kunnskapsbehov med henblikk på å utvikle en hovedsøknad for å etablere forskning på Foyermodellen i en norsk kontekst. Kunnskapsoversikten som presenteres i dette notatet er en del av dette arbeid.

På vegne av forskerteamet ønsker jeg å rette en stor takk til samarbeidspartnerne i FOYER-INN, samt til øvrige samarbeidspartnere som har bidratt med sin ekspertise i dette prosjektet: kommunene i *Oppvekstløft i Nord* og prosjektleder Inger Marie Johanne Johansen samt ledere og ansatte i Foyer Melhus, Rana, Bodø og Harstad.

Lea Louise Videt, Bodø 1. November

1 Innledning

1.1 Hva er Foyer-modellen?

Foyer er en bo- og tjenestemodell som tilbyr bopel kombinert med integrerte støtteordninger. Målgruppen er bostedsløse ungdommer med behov for ekstra støtte i overgangen til selvstendig voksenliv. Ordet *foyer* er fransk og betyr både «hjem» og «arnested». Foyer som boligsosial tjeneste ble utviklet på 1990-tallet i Storbritannia som et tiltak for å motvirke ungdomshjemløshet. Ifølge den britiske Foyer-foreningen var modellen inspirert av de franske *Foyers de jeunes travailleurs* (hjem for unge arbeidere)¹. Modellen, slik den ble utviklet i Storbritannia, har siden spredt seg til andre land, blant andre Australia. I 2014 ble Foyermodellen etablert i Bodø, som den første i Norge. Foyer Bodø var inspirert av Aberdeen Foyer i Skottland. Siden dette har Foyermodellen spredt seg som en innovativ modell i boligsosialt arbeid i nordnorske kommuner. Per dags dato er Foyermodellen etablert i Harstad, Melhus og Rana kommune, i tillegg til Bodø kommune, mens den er i etableringsfasen i Alta, Tromsø og Sortland kommune. Narvik kommune vurderer også å etablere Foyermodellen som et tilbud i kommunen.

Utformingen av foyere rundt i verden, og i Norge, varierer, men felles kjennetegn er at unge tilbys mulighet til å leie egen bolig og samtidig får støtte i hverdagen som tilpasses den enkeltes behov, ofte med oppfølging fra en koordinator som fungerer som den unges kontaktperson og som jobber miljøterapeutisk for å støtte den unge i sin utvikling. Det kan dreie seg om at den unge får hjelp til å søke arbeid eller utdanning, får hjelp til å håndtere sin økonomi, til å lære å lage mat på egen hånd, eller til å delta i sosiale aktiviteter. Målet er å gjøre den unge i stand til å mestre voksenlivet på selvstendig vis. Foyer-modellen er i Storbritannia og Australia typisk et bofellesskap der den unge bor sammen med andre foyerbeboere og deler fellesrom som kjøkken og verksteder (Steen & MacKenzie, 2017). Aldersspennet varierer noe, men målgruppen er typisk 16-25-åringer (Steen & MacKenzie, 2017).

¹ Se: [Our Story | The Foyer Federation](#)

I Foyer Bodø, som er blitt inspirator for utviklingen av Foyer i Norge, spilles det på den norske og britiske betydningen av ordet *Foyer*, eller *foajé*, som betegner en mellomgang som leder til andre dører og rom. Visjonen til foyermodellen i Bodø er å være en døråpner til andre tjenester som den unge har behov for, og til nye muligheter i fremtiden. I Foyer Bodø er tilbudet organisert under barneverntjenesten. Foyer er ment å være et tilbud med varighet på mellom 1 og 3 år, i en overgangsperiode der ungdommen flytter fra foreldrehjem, fosterhjem eller institusjon. Målet er at ungdommen på sikt blir i stand til å flytte ut og bo på egen hånd (Bodø kommune, u.å).

På nasjonalt plan er det ingen standardisert tjenestemodell som benyttes i kommunenes arbeid med boligsosiale tiltak rettet mot barn og unge, og kommunene jobber på ulik vis med boligsosiale løsninger. I barnevernsloven er det ikke krav til kvaliteten i kommunale botiltak for barn og unge, og heller ikke regler om tilsyn, slik det er for institusjoner og fosterhjem. Det vanligste botiltaket for de kommunene som tilbyr boligsosiale tiltak til barn og unge, er hybel med oppfølging (Lidén et al., 2018). Foyermodellen representerer i så måte en standardisert modell for dette ved å tilby en integrert boløsning med koordinator, og med fellestrekk i den metodiske tilnærmingen. Tallet for barn og unge som plasseres i boligsosiale tiltak i Norge er voksende, men det finnes lite forskning på slike tiltak. I en rapport om kommunale botiltak for barn og unge fra 2018, utført på oppdrag fra Barne- og likestillingsdepartementet, beskrives feltet som «en hvit flekk i velferdsstaten» (Lidén et al., 2018).

1.2 Problemstilling og disposisjon

I dette notatet redegjør vi for den nåværende kunnskap om Foyermodellen som boligsosial tjeneste. Folkehelseinstituttet (FHI) utga i 2018 en systematisk kartlegging av den empiriske forskningen om Foyer-modellen (Meneses-Echavez & Berg, 2018). Her gis et kort referat av hovedfunnene i denne, samt en oppdatering av kunnskapsoversikten med nyere litteratur og relevante publikasjoner som ikke ble dekket av FHI's kartlegging. I denne gjennomgangen fremhever vi hvilke kunnskapshull som finnes i den nåværende forskningen om Foyermodellen. I siste del av notatet redegjøres det for status på Foyer i Norge, og hva som kjennetegner foyer i norske kommuner som har implementert modellen.

2 Metode

2.1 Systematisk litteraturgjennomgang

Litteraturgjennomgangen i dette notatet er basert på et systematisk litteratursøk der det ble søkt etter publikasjoner som omhandler foyermodellen. Den systematiske kunnskapsoppsummeringen er gjennomført i en femtrinnsprosess (Creswell, 2012) med følgende prosedyre:

Trinn 1: Design og søkeord

- Identifisere nøkkelbegrep som er relevant å bruke i søket. Avgrense søkeord. Prøve ut søkestrenger.
- Presisere seleksjonskriterier (inkludjonskriterier/ekskludjonskriterier)

Trinn 2: Utføre søk

- Gjennomføre søket, dokumentere søket, håndtere referansene (Endnote)

Trinn 3: Screening og utvelging av publikasjoner

- Vurdere om publikasjonene fra søket som er relevante (screening). Vurdere innholdet i forhold til inkludjonskriteriene.

Trinn 4: Organisere og analysere den valgte litteraturen

- Tematisk analyse med utgangspunkt i problemstillingen for oppdraget
- Identifisere kunnskapshull

Søkene er utført i disse databasene: Web of Science, Oria, Libris, Det Kongelige bibliotek.

2.1.1 Seleksjonskriterier

Siden målet med litteratursøket var å oppdatere kunnskapsoversikten om Foyermodellen som FHI publiserte i 2018, ble søket avgrenset til å omfatte litteratur som er publisert senere enn 07.05. 2017, hvilket var sluttdatoen i FHI sitt søk. Vårt søk dekker dermed tidsperioden fra 07.05. 2017 til 01.06. 2023.

Vi inkluderte alle skandinaviske, engelskspråklige og franskspråklige publikasjoner i søket. Vi fant raskt at det var veldig få nyere studier av foyermodellen, og har derfor søkt bredt etter

både vitenskapelige (fagfelleverderte) publikasjoner og andre publikasjoner som var tilgjengelig i de nevnte online databasene. Kriteriet var at studiene skulle omhandle Foyermodellen, og søket omfatter dermed ikke eventuelle Foyer-liknende boligmodeller, som ikke benytter navnet Foyer. Ulike søkestrenger i databasene ble testet ut for å sikre at det ble treff på relevante studier. Følgende søkestreng ble valgt:

Engelsk: Foyer AND (accomodat* OR housing OR shelter* OR tenan* OR residen*) AND (youth OR "young adults" OR adolescents)

Norsk/dansk: foyer AND (bolig* OR hjem OR hus* OR unge OR ungdom* OR "unge voksne")

Svensk: Foyer AND (boende OR hem OR hus* OR unga OR ungdom* OR "unga vuxna")

2.1.2 Resultater av litteratursøket

Søkene ga 124 treff når duplikater var sortert fra. Etter eksklusjon basert på tittel, abstract og gjennomlesning var resultatet at kun to publikasjoner var forskningsartikler som omhandlet Foyermodellen. Tre av treffene var nyhetsbrev publisert av Foyer i Storbritannia, mens de resterende 119 som ble ekskludert på bakgrunn av tittel og abstract omhandlet ulike temaer som ikke var relevant. De to forskningsartiklene om Foyer er begge publisert i 2017, og det er verdt å merke seg at vi ikke fant nyere studier enn dette.

Treff I alt	373
Treff uten duplikater	124
Etter eksklusjon på tittel/abstract	5
Etter gjennomlesing	2 forskningsartikler, 3 nyhetsbrev

2.1.3 «Snøballmetoden»

I tillegg til det systematiske søk i databaser, er «snøballmetoden» benyttet for å finne studier som omhandler Foyermodellen; det vil si å følge referanser som oppgis i en gitt forskningsartikkel eller bok, for derved å finne annen relevant litteratur. På denne måten

fant vi fem relevante studier som ikke kom frem i søket, og som heller ikke var beskrevet i FHI's kartleggingsoversikt fra 2018.

2.2 Innhenting av kunnskap om foyer i Norge

For å få oversikt over Foyermodellen i Norge, har vi innhentet informasjon fra sentrale aktører som er eller har vært pådrivere i etableringen av Foyer i norske kommuner. Som en del av pilotprosjektet *Foyer-INN* har vi gjort følgeforskning i det interkommunale nettverket *Foyer i Nord*. I regi av prosjektet *Oppvekstløft Nord*², deltok undertegnede forsker ved Nordlandsforskning i en interkommunal samling i Tromsø 8. og 9. juni 2023, der utviklingen av Foyer i nordnorske kommuner var et av hovedtemaene. Deltakerne var enten medarbeidere/ledere i Foyer eller personer knyttet til utviklingen av Foyer i kommunene. Ved denne anledning presenterte de deltakende kommunene sitt arbeid med Foyer, eller med å etablere Foyer i sine kommuner, og delte erfaringer med hverandre. I tillegg deltok deltakerne i en spørreundersøkelse (administrert digitalt gjennom programmet questback) der de svarte på spørsmål om status på Foyer i deres kommune. Det ble også lagt til rette for at deltakerne drøftet spørsmål knyttet til etableringen av Foyer i fokusgrupper, på tvers av kommunene. Gruppediskusjonene tok utgangspunkt i en rekke spørsmål som deltakerne diskuterte. En person i hver gruppe skrev et referat av diskusjonen, som de delte med forskeren. Dette bidro med kunnskap om Foyermodellens nåværende status i Norge, samtidig som det fungerte som en erfaringsutveksling for deltakerne. I tillegg til denne samlingen har forskergruppen i pilotprosjektet deltatt i møter og webinarer med partnerne i *Foyer-inn* og i Foyer-nettverket for å innhente informasjon og identifisere kunnskapsbehov i samarbeide med praksisfeltet.

² Oppvekstløft Nord er et samarbeidsprosjekt mellom de seks største kommunene i Nord-Norge (Mo i Rana, Bodø, Narvik, Harstad, Tromsø og Alta). Prosjektet skal utvikle samhandlingen innenfor oppvekstfeltet, slik at ungdommene i nedslagsfeltet får enda bedre oppfølging i sin egen hjemkommune og kommunene skal prioritere og legge til rette for tidlig innsats og helhetlig hjelp til barn og familier. Som en del av dette skal prosjektet bidra til nye lokale tiltak og arenaer. Prosjektet har to satsningsområder: Foyer og mentorordning. Mentorordningen er en modell utviklet under det tverrfaglige profesjonsfelleskapet U16 i Tromsø, der barn og ungdommer som er i utenforskap eller utviser uønsket adferd på flere arenaer, tildeles en mentor. Mentoren er en ung voksen som skal knytte kontakt til barnet og fungere som forbilde.

3 Forskningsbasert kunnskap om foyermodellen (litteraturoversikt)

3.1 Hovedfunn i litteraturkartlegging fra 2018

På oppdrag av Husbanken utga FHI i 2018 rapporten *Foyer-modellen for bostedsløse unge: en systematisk kartleggingsoversikt* (Meneses-Echavez & Berg, 2018). Denne redegjorde som sagt for den eksisterende forskning som omhandlet foyer-modellen. Kartleggingsoversikten inkluderte 18 studier, hvorav fire var fra Australia og de resterende 14 var fra Storbritannia. Hovedparten av disse studiene var tiltaksevalueringer og studier som undersøkte brukernes erfaring med å være i en Foyer. På tvers av studiene som omhandlet Foyer-brukerne fant forfatterne av kartleggingsoversikten at deltakerne hadde et sammenfallende mønster når det gjaldt behov for hjelp: de hadde f.eks. vært bostedsløse i mer enn ett år, hadde lav utdanning, rusmisbruk, psykiske helseproblemer og begrensede livsferdigheter. Resultatene fra tiltaksevalueringene indikerte overordnet sett at Foyer-modellen så ut til å ha positive effekter med hensyn til å hjelpe bostedsløse unge i overgangen til voksenlivet, særlig når det gjaldt bopel, utdanning og opplæring, livsferdigheter, adferdsproblematikk og psykisk helse. Studiene av brukererfaringer fant at brukerne i stor grad mente at Foyer hadde bedret livene deres. For øvrig anbefaler FHI, på bakgrunn av forskningslitteraturen, at Foyer-tjenestene bør følge tidligere beboere videre i voksenlivet for å vurdere hvilken virkning tjenesten har i deres liv.

Alt i alt konkluderer forfatterne av kartleggingsoversikten imidlertid med at den empiriske forskning om Foyermodellen er for begrenset til å danne grunnlag for en bedømmelse av tjenestens «effekt». På bakgrunn av kartleggingsoversikten konkluderer forfatterne med at det er behov for mer forskning om Foyer-modellen. De fremhever særlig at mangelen på kontrollerte studier som måler effekt med standardiserte og validerte måleinstrumenter er en svakhet ved den eksisterende forskningen.

3.2 Oppdatert litteraturgjennomgang

Som beskrevet i metodeavsnittet, er det i litteratursøket kun indentifisert to studier som omhandler Foyermodellen, publisert etter FHI's litteraturkartlegging (dvs. i perioden fra 07.05. 2017 til 01.06. 2023). Konklusjonen om at eksisterende forskning på Foyer-modellen er begrenset, gjør seg dermed i høy grad fortsatt gjeldende.

Den ene av de to identifiserte publikasjonene er en artikkel fra 2017 som sammenligner Foyer-modellen i Storbritannia og Australia, med særlig fokus på organiseringen av den økonomiske finansiering: Steen & MacKenzie, 2017: *The sustainability of the youth foyer model: a comparison of the UK and Astralia*. Artikkelen drøfter også effekten av Foyer-modellen, samt praktiske aspekter angående eksempelvis hvilken størrelse en Foyer ideelt sett bør ha. Det skal poengteres at datainnsamlingen i studien foregikk i 2012. Denne besto av casestudier av utvalgte Foyers i Storbritannia og Australia, der forskerne hentet ut både kvantitative og kvalitative data. Hva angår finansiering av Foyer i henholdsvis Storbritannia og Australia, konkluderer artikkelen at Foyer i Storbritannia er økonomisk bærekraftig på grunn av en velutbygget sosial boligsektor og kommunalt ansvar for sosiale tjenester og boliger til utsatte innbyggere. Foyers i Storbritania blir dekket av både midler fra regjering, kommune, EU og private aktører. Den langsiktige finansiering av de mer nyetablerte foyers i Australia er mer usikker, og artikkelen anbefaler en politisk satsning på modellen for å sikre mer langvarig finansiering. Steen og MacKenzie argumenterer i øvrig for at det er en fordel å forske på Foyer mens det er i etableringsfasen.

Når det gjelder effekten av Foyer, redegjør Steen og MacKenzie for flere studier som ikke er dekket av FHI sin kartlegging selv om de er fra før 2017³. Studiene peker samlet sett på at en høy andel av beboerne oppnår en stabil boligsituasjon etter oppholdet i en Foyer (Smith, 2004; Cameron, 2009; Nelson et al., 2007). Andre studier som heller ikke ble dekket av FHI's kartlegging, undersøker hvorvidt Foyermodellen er nyttig for unge mennesker som både har problemer relatert til manglende bosted og psykisk sykdom. En australsk studie fant at Foyer-tilbudet ikke fungerte like bra for personer med psykisk sykdom (Crace et al., 2011), mens en større metastudie som undersøkte 16 evalueringer av kombinerte bo- og støtte

³ Dette skyldes sannsynligvis at FHI's kartleggingsoversikt metodisk sett kun forholdt seg til treffene i databasene det ble søkt i, og ikke benyttet seg av «snøballmetoden» for å spore opp litteratur som av en eller annen grunn ikke ble truffet av de anvendte søkeordene i litteratursøket.

tilbud rettet mot unge bostedsløse som slet med psykisk sykdom, fant at integrert bo- og støtte-tilbud var effektivt for denne målgruppen (Nelson et al., 2007). I intervju med ledere av de britiske og australske Foyerene som inngikk i studien, finner Steen og MacKenzie at rundt 40 beboere i hver Foyer er å foretrekke, ifølge erfaringen til lederne. Den største Foyeren i studien hadde imidlertid 200 beboere, selv om lederen fant at dette var for høyt et antall, og at man dermed risikerte at Foyeren ble et eget minisamfunn (Steen & MacKenzie, 2017, s. 399).

Steen og MacKenzie peker på to vesentlige kunnskapshull i studier av Foyer-modellens effekt:

- 1) I de eksisterende evalueringene er det usikkert hva som kjennetegner beboerne når de kommer inn i Foyer. Kunnskap om beboernes bakgrunn vil kunne gi et bedre bilde av hvordan Foyer virker i forhold til målgruppen.
- 2) Det mangler studier av lenger varighet som følger beboerne over tid, for å se hvilken virkning Foyer har i livsløpet til tidligere beboere.

Den andre av de to identifiserte publikasjoner som omhandler Foyer, er artikkelen: *Asset-based youth support—reclaiming the roots of youth work at the Foyer Federation* (Stuart & Perris, 2017). Artikkelen argumenterer for at *asset based practice* (norsk: styrkebasert tilnærming) er fordelaktig i møtet med unge brukere i velferdstjenester, og benytter den britiske Foyer-modellen, og dennes metoder, som en casestudie. Styrkebasert tilnærming defineres i artikkelen som en tankegang og en praksis som baserer seg på de ressursene folk har, og hva de kan, fremfor hva de mangler og ikke kan (Stuart & Perris, 2017, s. 5). Stuart & Perris argumenterer for at både den offentlige diskursen rundt ungdommer i Storbritannia og selve velferdssystemet har vært fokusert på å reparere feil ved ungdommer som har behov for hjelp, istedenfor å støtte dem til å hjelpe seg selv. Artikkelen bygger dels på en systematisk litteraturgjennomgang av studier som handler om styrkebaserte metoder rettet mot ungdommer, dels på casestudien som består av intervju med lederen av den britiske Foyer Federation og unge Foyer-beboere. I litteraturgjennomgangen konkluderer Stuart & Perris at internasjonale studier viser at styrkebasert tilnærming har hatt effekt i flere velferdsprosjekter rettet mot ungdom, men at det er få studier som har undersøkt effekten av å benytte styrkebasert tilnærming i botilbud rettet mot unge bostedsløse. De trekker

frem noen unntak, og viser bla. til en hollandsk studie (Krabbenborg et al., 2015) som omfattet 251 unge bostedsløse i et randomisert kontroll-forsøk, som viste at det var statistisk signifikant positiv forandring i gruppen som mottok styrkebasert støtte i botilbudet.

Hva gjelder case-studien av Foyer, beskriver artikkelen at den britiske Foyer Federation utviklet sin styrkebaserte metode inspirert av coachingmetoden som ble brukt i den britiske OL-trupp i 2012, der det var fokus på individuelt talent og potensial, og positive forventninger. Foyer Federation utviklet på bakgrunn av dette et livs-coaching-program som ansatte i 100 Foyerer ble kurset i. Den britiske Foyer federation kaller sin styrkebaserte tilnærming "Advantaged Thinking". Advantaged thinking handler om at ansatte i Foyer skal se ungdommene i Foyer som personer som har følgende egenskaper:

- Assets that can be harnessed and developed
- Talents that can provide solutions
- Experiences we can draw on
- Resources we can tap into
- Energy to spark change and create progress
- Potential to lead society and
- Ability to be authors of their own destiny.

(Stuart & Perris, 2017, s. 11)

Stuart og Perris beskriver at målsettingen til de britiske Foyer'ene er at alle ansatte skal møte og veilede ungdommene ut fra denne styrkebaserte tankegangen. Et sentralt aspekt i veiledningsarbeidet med de unge, er at de selv skal være pådrivere i sin egen utvikling og sette seg sine egne mål. Stuart og Perris diskuterer utfordringene knyttet til å måle effekten av den typen styrkebasert støtte som brukes i Foyermodellen. De argumenterer for at fordi utviklingsarbeidet alltid tar utgangspunkt i situasjonen til den enkelte ungdommen, bør den enkelte ungdommen også være med å definere hvilken «effekt» som skal måles, alt etter hva som er betydningsfullt i deres personlige utvikling. Dette kaller de «asset based evaluation», altså en styrkebasert evaluering (Stuart & Perris, 2017, s.13). Stuart og Perris argumenterer derfor for at kvalitative metoder er nødvendige, når effekten av styrkebasert innsats i botilbud som Foyer skal vurderes. De etterspør større-skala studier av Foyermodellen som benytter slike metoder. Sammenholder man Stuart og Perris konklusjoner med konklusjonene i FHI sin litteraturkartlegging, er det verd å bemerke at der

FHI etterspør kontrollerte og standardiserte effekt-målinger av Foyermodellen, argumenterer Stuart og Perris for at effektmålinger bør inndra brukerne selv, i kvalitative studier som undersøker brukernes individuelle utvikling. Dette representerer to ulike forståelser av «effektmåling».

I en norsk kontekst har konsulentfirmaet Oslo Economics på oppdrag fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet foretatt en evaluering av tre boligkommunale tilbud i Bergen, Trondheim og Bodø. Tilbudene som ble evaluert var DUE i Bergen, Gartnerhaugen i Trondheim, og DUE/Foyer i Bodø. Gartnerhaugen og DUE, som står for «*Der Ungdommen Er*», er i hovedsak et ettervernstilbud der ungdommer gis oppfølging i eget hjem og nettverk av en tilknyttet kontaktperson, i likhet til oppfølgingen i Foyer. I motsetning til Foyermodellen bor ungdommer i DUE i private utleieboliger. DUE og Foyer i Bodø er organisert og driftet i lag under barneverntjenesten, og de to tilbudene er evaluert sammen i rapporten til Oslo Economics. Evalueringen er basert på en dokumentgjennomgang og intervju med ansatte i tilbudene, samt en spørreundersøkelse til koordinatorene og brukere av tilbudene. Ni brukere i Foyer/Due besvarte undersøkelsen. Det ble ikke gjennomført intervju med ungdommer. Oslo Economics konkluderer at alle de tre botiltakene som inngår i evalueringen (der Foyer og DUE behandles som et samlet tilbud) «[...] i stor grad virker i tråd med målene om å gi utsatt ungdom et koordinert, helhetlig og individuelt tilpasset tilbud om oppfølging i nær tilknytning til sitt nettverk og nærmiljø og legge til rette for å bedre overgangen fra barnevernet til offentlige tjenester for voksne, som NAV og helsetjenester» (Oslo Economics, 2023, s. 7). Oslo Economics vurderer at tilbudene dekker et tidligere uløst behov ved å tilby et alternativ for ungdommer som enten ikke vil eller bør bo hjemme, i institusjon eller fosterhjem. Evalueringen inneholder også beregninger av kostnadene i tilbudene sett i forhold til plassering i institusjon eller fosterhjem, som for mange brukere ville være alternativet. Det konkluderes at det er store besparelser for kommunene og det offentlige ved å benytte slike botilbud (Oslo Economics, 2023, s. 79). På bakgrunn av den samlede evalueringen anbefaler Oslo Economics at denne typen botilbud gjøres tilgjengelig i hele landet. De anbefaler også at det stilles noen spesifiserte minstekrav til kvalitet og kontroll med disse tiltakene, på samme måte som det stilles krav til fosterhjem og institusjon. Oslo Economics vurderer i øvrig at det er avgjørende at ungdommene får medvirke til innretningen av tiltaket gjennom fokus på deres behov slik de selv opplever dem. Siden evalueringen som Oslo Economics har utført ikke er fagfelleverdert forskning, er

den ikke publisert i databasene som vi har brukt i litteratursøket, og fremkom dermed ikke i søkeresultatene som er gjennomgått ovenfor.

De to forskningsbidragene som er publisert etter FHI sin litteraturkartlegging, samt evalueringen til Oslo Economics, styrker konklusjonen om at det er behov for mer forskningsbasert kunnskap om Foyermodellen. I den internasjonale forskningen er det særlig et kunnskapshull når det gjelder å forstå hvordan Foyer-oppholdet påvirker beboerne over tid. I tillegg kan resultatene av de eksisterende studiene i andre land ikke nødvendigvis overføres til andre land, der konteksten og velferdssystemet ikke er det samme. Det skal understrekes at vi ikke har funnet fagfelleverderte studier av Foyermodellen i en skandinavisk kontekst. Gitt at evalueringen til Oslo Economics ikke inneholder kvalitative undersøkelser av brukernes erfaringer, fremstår dette som særlig relevant i eventuelle fremtidige studier av Foyermodellen i Norge. Rapporten «*Kommunale botiltak for barn og unge. En hvit flekk i velferdsstaten*» (Liden m.fl., 2018) stadfester, som nevnt innledningsvis, at det generelt finnes lite forskning som spesifikt omhandler kommunale botiltak for barn og unge, i motsetning til hva som er tilfellet med feltene fosterhjem og barnevernsinstitusjon. Forskerne som har utarbeidet rapporten foreslår at temaer som har vært mye framme i studier av barnevernsinstitusjoner, som støttende relasjoner, anerkjennelse og medvirkning, vil være særlig relevante også for studier av botiltak. De anbefaler at det iverksettes studier av kommunale boligtiltak som kan videreutvikle et empirisk og teoretisk grunnlag for profesjonsutøvelsen i tiltakene. Videre argumenterer de for at et komparativt blikk på botiltak for barn og unge i andre nordiske og europeiske land vil kunne styrke kunnskapsgrunnlaget.

4 Status på foyer i Norge

Som nevnt i innledningen, er Foyermodellen etablert i kommunene Bodø, Harstad, Melhus og Rana. I Alta, Tromsø og Sortland kommuner er Foyermodellen i etableringsfasen, mens Narvik kommune vurderer å etablere Foyermodellen som et tilbud i kommunen.

Aldersgruppen er (eller er planlagt å være) 16-25 år, i Rana 15-25 år.

I tabellen under sees antall Foyer-beboere som det er plass til i de eksisterende Foyer-tilbud og antall plasser det er planlagt å være i de kommunene som er i etableringsfasen. I sammenligning med de britiske og australske Foyerene der 40 beboere som nevnt regnes som ideelt, og noen reelt har 200 beboere, er det tydelig at den norske Foyermodellen er tilpasset andre forhold og avspeiler innbyggertallet i en mer perifer region.

Bodø	11 plasser
Harstad	8 plasser
Melhus	7 plasser
Rana	13 plasser
Alta	planlagt for 10 plasser
Sortland	planlagt for 7 plasser
Tromsø	planlagt for 16 plasser

4.1 Behovet for Foyer

Kommunene beskriver samlet sett at Foyer-modellen etableres som et tiltak som motvirker ungt utenforskap og det de betegner som «negativ sosial arv». Kommunene erfarer å ha en relativ stor gruppe av ungdommer som har et stort oppfølgingsbehov, men som ikke gripes godt nok av andre tilbud. Noen er bostedsløse, eller står i risiko for å bli det i overgangen til voksenlivet. En av årsakene til at Bodø kommune etablerte Foyer-modellen i 2014, var at kommunene hadde i underkant av 20 bostedsløse ungdommer som man erfarte at det ikke fantes gode nok tilbud til på daværende tidspunkt. Flere av kommunene beskriver at en betydelig andel av kommunens ungdommer faller utenfor utdanning og arbeid, og ender opp i Nav-systemet, og at de ser Foyer-modellen som et tiltak som kan forebygge at dette

skjer. Rusproblemer, ensomhet og psykisk uhelse blant unge fremheves av flere kommuner som en del av utfordringene. Dette beskrives som økende problemer.

Kommunene som er i ferd med å etablere Foyer-modellen, beskriver at en del av kommunens ungdommer som er plassert i omsorgsinstitusjon, heller kunne bosettes i en Foyer. Dette er, ifølge de ansatte i kommunene, fordelaktig for ungdommene som vil bli bedre trent i å mestre hverdagen på selvstendig vis, og samtidig er det store samfunnsøkonomiske besparelser i å unngå institusjonsplasseringer.

For eldre ungdommer kan Foyer også være et alternativ til fosterhjemsplassing, og flere av kommunene nevner at mangelen på fosterhjem til denne målgruppen forsterker behovet for et boligsosialt tilbud som Foyer.

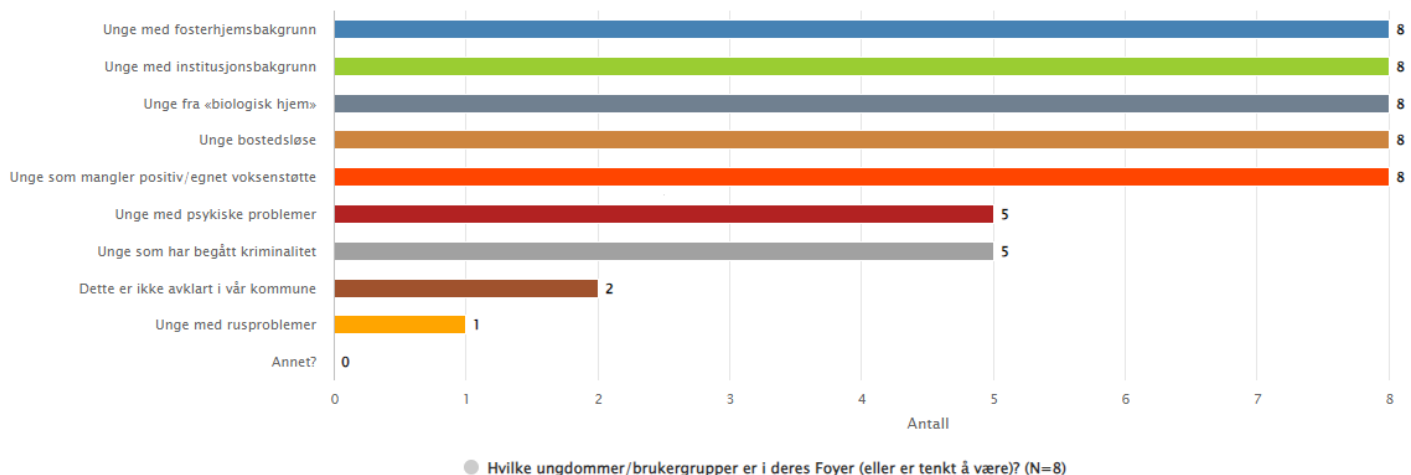
I alle kommunene som har etablert Foyer-modellen, eller er i etableringsfasen, er hensikten med tilbudet at det skal fungere både som hjelpetiltak og som ettervern for eldre ungdommer som flytter ut av fosterhjem eller institusjon. En av kommunene beskriver at en av årsakene til at de har behov for Foyer, skyldes at en del foreldre kaster «omsorgskortet» når barna blir eldre, og ikke klarer å gi tett nok oppfølging til sine ungdommer.

I Bodø kommune tilbys det også familieleilighet i Foyer, og Alta, Rana og Tromsø oppgir at de har planer om å opprette familieleilighet. Rana erfarer et behov hos unge mødre i kommunen som trenger tettere oppfølging i hverdagen, som de ville kunne få i en Foyer. Det er derfor planen å tilby både *Foyer Ung* og *Foyer Familie* i Rana kommune.

4.2 Brukergruppen

Målgruppen til de norske Foyerene beskrives av kommune som ungdommer som er - eller står i fare for å bli - bostedsløse, og som har behov for koordinert hjelp og veiledning på flere områder i livet.

Brukerne har ulik bakgrunn. Figuren under viser brukergruppen som er eller er planlagt å være i Foyer, i de 8 kommuner som deltok i nettverkssamlingen om Foyer.

Som tabellen viser, er kategoriene «unge med psykiske problemer», «unge som har begått kriminalitet» og særlig kategorien «unge med rusproblemer» underrepresentert i forhold til andre målgrupper. Dette skyldes at Foyermodellen ikke søker å dekke «alle» målgrupper. Noen av Foyer-representantene formulerte det slik (i gruppediskusjon): «Foyer er ikke en helsetjeneste, ungdommer i aktiv og tung rus tas ikke inn. Det er ikke et heldøgnstilbud, slik at problematikken kan ikke være for tung, for omsorgskrevende». Denne begrensning innebærer også at ungdommer med behov for psykiatrisk spesialistbehandling og ungdommer med alvorlige adferdsproblemer heller ikke er Foyers målgruppe. I Foyer-håndboken som Bodø kommune har utviklet, heter det:

«Foyer er for ungdom som har mulighet til å delta i utdanning og arbeid, men som har vært forhindret fra deltakelse på grunn av strukturelle, institusjonelle eller personlige årsaker».

Dette er også et prinsipp i de internasjonale Foyerne, selv om erfaringer i både Storbritannia og Australia har vist at brukergruppen ofte har vært preget av «tyngre» problematikker enn det var tiltenkt i utgangspunktet (Steen & MacKenzie, 2017).

Til spørsmålet «hva skiller foyer-modellen fra andre boligsosiale tilbud»? svarer Foyer-representantene at det er den tilpassede, individuelle oppfølgingen som gis, og at tjenesten er tilpasset ungdommenes vanlige liv, i et løp som de i høy grad definerer selv. Ungdommen

skal selv være motivert til å bo i Foyer, og ønske å ta imot støtten de tilbys. I tillegg oppgir kommunene at Foyer-modellen har en yngre målgruppe, som i flere kommuner ikke er dekt av de andre kommunale boligsosiale tiltakene som eksisterer.

4.3 Organisering

De norske Foyerene som er etablert per nå er alle kommunale. Foyerene er imidlertid organisert på litt forskjellig vis i kommunestrukturen. I håndboken om Foyermodellen som Foyer Bodø har utviklet, heter det:

Den enkelte kommunenes organisering, størrelse på kommune og antall innbyggere bør tas med i vurderingen av hvor Foyer skal organiseres. For eksempel kan NAV, barneverntjeneste, tildelingskontor, boligkontor eller samfunnskontor være aktuelle kommunale sektorer å organisere Foyeren i fordi de enten har god kunnskap om- eller følger opp ungdommer som er i målgruppen eller boligsosialt arbeid.

(Bodø kommune ved barneverntjenesten, u.å.)

I Bodø er Foyer lagt under barneverntjenesten, og det er per nå kun barnevernet som er innsøkende instans. Dette innebærer at beboerne i Foyer alle er ungdommer som er der via tiltak i barnevernet, der Foyer-tiltaket er enten hjelpetiltak for ungdommer under 18, eller ettervernstiltak for de over 18. Økonomisk er Foyer tilknyttet barneverntjenestens budsjett. De første årene, da Foyer Bodø var finansiert i en prosjektperiode, deltok NAV med økonomiske midler og ungdommene i tilbudet kom inn både via barneverntjenesten og NAV. Da Foyer Bodø ble etablert som varig tiltak i 2017, sluttet imidlertid NAV å legge inn midler. NAV mente at det ikke var innenfor retningslinjene å dekke miljøterapeutisk oppfølging av ungdommer. Heretter ble det økonomisk vanskelig for barneverntjenesten å ta inn ungdommer fra NAV. Foyer-lederen ser imidlertid at det finnes et behov for Foyer-tiltaket også i NAV, samt på flyktningkontoret, og er positivt innstilt til å utvide til en bredere målgruppe, dersom det er økonomisk dekning for dette. Erfaringen til Foyer Bodø er imidlertid også at det er fordeler ved kun å ha barneverntjenesten som innsøkende instans -

dette gjør at barnevernsfagligheten står sterkt, og det er en fordel for kommunikasjonen at man er én organisasjon med felles forståelse.

I Rana kommune er Foyer opprettet som en egen tjeneste med eget budsjett, under oppvekst- og kultur-sektoren, avdeling barn og familier. I likhet med organiseringen i Bodø, er det barneverntjenesten som er innsøkende instans. I starten kunne ungdommer også henvises til Rana Foyer via NAV, det vil si ungdommer som ikke hadde barneverntiltak, men som trengte bolig med oppfølging. Man erfarte imidlertid at denne modellen fungerte dårlig, fordi man ikke hadde god nok oversikt over utfordringene til ungdommene som kom via NAV, og noen hadde for omfattende rusproblematikker til å passe inn i tjenesten. Leder for Rana Foyer ser imidlertid at mange ungdommer i kommunen som ikke er tilknyttet barneverntjenesten kunne hatt nytte av å bo i Foyer, og er åpen over for å revurdere organiseringen rundt innsøk, særlig med tanke på oppvekstreformens krav om tidlig innsats og forebygging.

I Melhus er Foyer tverretatlig organisert under NAV og Helsekontoret, med både barneverntjenesten og NAV som innsøkende instanser. Ca. halvparten av beboerne er henvist via NAV, og de ansatte erfarer at tiltaket forbedrer de unges arbeidskompetanser fordi de med støtte fra koordinatorene lærer å strukturere hverdagen. Det tverretatlige samarbeid mellom helsekontor, barneverntjenesten og NAV erfares som særlig fruktbart. Blant de ansatte er det både miljøterapeuter og en NAV-veileder, og samlokaliseringen i Foyer gir et godt utgangspunkt for samarbeid i hverdagen, ifølge de ansatte. Erfaringen er at overgangen mellom ettervern og NAV, som mange ungdommer befinner seg i, er sårbar, og at ungdommene får raskere hjelp med den samarbeidsmodellen som er etablert. De ansatte erfarer at ungdommene i Melhus Foyer setter pris på den korte vei til informasjon som er mulig ved å ha en NAV-medarbeider ansatt i tilbudet. Samtidig opplever Foyer Melhus også noen utfordringer knyttet til det tverretatlige samarbeide rundt ungdommene. Dette dreier seg særlig om at etatene har ulike dokumentasjonssystemer, og at det derfor ikke er én samlet journal for ungdommen, noe som skaper praktiske utfordringer.

I Harstad kommune er Foyer plassert under enhet for bo og oppvekst, og er altså ikke organisert under barneverntjenesten. Både NAV og barneverntjenesten søker inn ungdommer. I likhet med erfaringene i Melhus kommune, ser de ansatte i Harstad Foyer at mange som kommer gjennom NAV går igjennom en positiv utvikling via Foyer-tiltaket. Man

ønsker derfor å fortsette med den nåværende organisering. En viktig erfaring er imidlertid at det krever jobbing og godt samarbeid for at innsøkerne forstår prinsippene i Foyer godt nok. Økonomisk er lønnsbudsjettet i Foyer Harstad finansiert gjennom barneverntjenesten og NAV.

De ulike organisasjonsmodellene i de etablerte Foyerene viser tydelig at Foyermodellen kan innplasseres på ulike måter i kommuneorganisasjonen, og at de ulike organiseringsmodeller kan ha hver sine fordeler og ulemper.

4.4 Bærende prinsipper for Foyer i de norske kommunene

I spørreundersøkelsen til kommunene-aktørene som deltok i nettverkssamlingen til *Foyer Nord* fikk deltakerne spørsmål om hvilke prinsipper Foyer-modellen i deres kommune bygger på (eller skal bygge på). De ble bedt om å rangere en rekke prinsipper på en skala fra «ikke viktig» til «svært viktig». Følgende prinsipper ser kommunene som viktig eller svært viktig:

- Foyer gir ungdommen bolig først
- Ungdommene tildeles bolig med eget kjøkken og bad
- Foyer-modellen er basert på en avtale med innsøkende instans, ungdom og Foyer.
- Foyer-modellen er et frivillig tiltak basert på samtykke fra ungdommen
- Foyer gir individuell oppfølging fra koordinator
- Foyer er en døråpner til andre tjenester som ungdommen trenger.

I fritekst nevnes også følgende prinsipper som svært viktige:

- Tverrfaglig / tverretatlig arbeid
- At tjenestene foregår i all hovedsak i ungdommens egen leilighet.
- Tilgjengelighet 24/7 når ungdommen trenger det
- Ungdommens egen motivasjon

Alle 8 kommuner var enig i at prinsippet «ungdommen tildeles bolig med felles kjøkken og/eller bad var «ikke viktig».

Noen av prinsippene var det ikke enighet om:

For noen av kommunene er det et viktig prinsipp at det «arrangeres beboer-møter for Foyer-ungdommene», mens for andre er dette ikke viktig. Det var heller ikke enighet mellom kommunene om viktigheten av «å arrangere sosiale fellesaktiviteter for Foyer-ungdommene» (se tabellen i vedlegg).

Det er tydelig at fellesskapsarenaer spiller en mindre rolle i de norske Foyerene enn i de britiske og Australske, der tilgangen til fellesarealer, som verksteder eller delt kjøkken beskrives som en prinsipiell del av Foyermodellen (FHI, 2017; Steen & MacKenzie, 2017). I spørreundersøkelsen har en av kommunene utdypet at det er fokus på oppfølging individuelt og på ungdommens eget nettverk, og ikke det å skape fellesaktiviteter. En annen kommune uttrykker at Foyer bør organiseres slik at det er ungdommens eget valg om vedkommende vil inngå i et fellesskap med andre beboere, eller avstå fra det.

I fokusgruppediskusjonene (med deltakere på tvers av kommuner) uttrykte en gruppe at det ikke er ønskelig å bidra til å arrangere gruppeaktiviteter, fordi det ikke er hensiktsmessig å etablere ungdommene som en gruppe, med risiko for at de kan bli stemplet som «Foyer-ungdom». Gruppen mente at det kan være en utfordring om ungdommene finner sin tilhørighet i Foyer-gruppen, i stedet for å finne det utenfor.

4.5 Koordinator og døråpner til andre tjenester

Som beskrevet innledningsvis er Foyermodellen basert på prinsippet om at ungdommen gis tilpasset støtte og veiledning i eget hjem og eget nettverk, av en kontaktperson som er tilknyttet ungdommen. I tillegg til å veilede ungdommen med støtte i hjemmet, er hensikten at kontaktpersonen fungerer som en koordinator mellom ulike tjenester og instanser som ungdommen har kontakt med, slik, at ungdommen mottar en mer helhetlig støtte.

Koordinering av tjenester og informasjonsdeling mellom ulike instanser er basert på skriftlig samtykke fra ungdommen. Kontaktpersonen kan organisere tverretatlige møter eller bistå ungdommen i møter hos f.eks. BUP eller NAV, alt etter ungdommens behov og ønsker. Målet er at ungdommen på sikt skal kunne håndtere kontakten til ulike tjenester på egen hånd.

I Bodø og Harstad Foyer har hver ungdom én kontaktperson, i Rana er det to kontaktpersoner tilknyttet hver ungdom, og i Melhus har man valgt en modell der ungdommen har tre eller flere kontaktpersoner. I Rana Foyer varierer det etter behov hvor ofte kontaktpersonen(e) kommer på besøk i ungdommens leilighet, mens de andre kommuner opplyser at kontaktpersonen(e) kommer på besøk ukentlig. Kommunene opplyser at kontaktpersonen(e) typisk har kontakt til ungdommen 2-5 ganger i uken, med telefonsamtaler eller SMS i tillegg til besøkene. Samtlige kommuner vurderer det som «svært viktig» at kontaktpersonen(e) hjelper ungdommen på følgende områder:

- Bo-trening
- Økonomi
- Psykisk helse
- Fysisk helse
- Hjelp til å mestre skole/lærlingtid
- Jobb
- Fritid
- Hjelp med å etablere nettverk
- Gi omsorg

Fordi hensikten er å støtte ungdommen på alle arenaer i ungdommens liv, samarbeider Foyereene med en bred rekke av tjenester.

Aktører som alle Foyertjenestene i spørreundersøkelsen har opplyst at de samarbeider med, er:

- NAV
- Barnevernet
- Skole
- Arbeidsgiver til ungdom
- Fastlege
- Helsepsykeleier
- BUP
- VOP
- Politiet

En eller flere av Foyerene samarbeider i tillegg med:

- Utekontakten
- Kommunepsykolog
- Fysioterapeut
- Røde Kors
- Idrettslag
- Konfliktrådet
- FACT Ung
- Psykisk helse

I spørreundersøkelsen rettet mot beboere i DUE og Foyer Bodø som inngikk i evalueringen av DUE/Foyer Bodø, svarte seks av ni beboere at samarbeidet mellom tjenestene fungerte bra, mens to svarte at det fungerer dårlig, og en svarte at det varierer (Oslo Economics, 2023, s. 65). I Oslo Economics intervju med koordinatorene i Bodø, oppgir disse at samhandlingen med andre tjenester til tider er utfordrende, på grunn av lite tilgjengelighet og fleksibilitet i disse tjenestene. Koordinatorene opplever at de av og til må «mase» for at ungdommene får den hjelpen de trenger fra andre tjenester.

4.6 Metoder

I arbeidet med å veilede ungdommene benytter de ulike Foyer-kommunene ikke én samlet metode, men beskriver at de bruker ulike kognitive metoder og modeller alt etter kompetansen og fagbakgrunnen til de ansatte. Sammensettingen av faggrupper blant medarbeiderne i Foyer varierer mellom kommunene. Mange har minimum 3 års høyskoleutdanning innen sosialfag, og i de etablerte foyerene er det ansatt både barnevernspedagoger, vernepleiere, miljøterapeuter og fagfolk med bakgrunn i psykiatri eller politi. Kommunene er enig i at personlig egnethet er spesielt viktig i jobben.

De ansatte beskriver samlet at en god relasjonsbygging er avgjørende for at det miljøterapeutiske arbeidet har effekt. Metoder som Foyer-kommunene angir å benytte er blant annet: bedre tverrfaglig innsats (BTI), motiverende intervju (MI), strukturert

kartlegging, nettverkskart, «den gode samtalen», kognitiv terapi, «kognitiv diamant», basal eksponerings terapi (BET), trauma bevisst omsorg, livslinje, funksjonssirkelen, Vip 24, Jobbpics, «drømmen min», angsttrening, gåturer, forlenget foreldrearbeid/omsorg, familierterapi.

I Bodø kommune sin Foyer-håndbok, er det beskrevet hvordan man bør bruke kognitiv jobbing i veiledning av ungdommene, med eksempler på konkrete metoder og litteraturhenvisninger.

Felles for arbeidet med ungdommene og metodene som benyttes i de ulike kommunene, slik Foyer-kommunene selv beskriver det, er at de søker å ta utgangspunkt i ungdommens egen motivasjon, mål og egenskaper. Dette er i tråd med den styrkebaserte tilnærmingen til de britiske Foyerene. Brukermedvirkning er dermed en sentral del av Foyer-modellen. Samtidig beskriver noen av de ansatte i Foyer at det er rom for å styrke brukermedvirkningen enda mer, eventuelt ved å innhente erfaringer fra tidligere Foyer-beboere. I fokusgruppene foreslo en gruppe at man kunne systematisere dette ved å innhente en fortløpende evaluering fra alle ungdommer som flytter ut, og eventuelt samle dette i en felles base, for at man kan bygge videre på erfaringer fra både egen kommune og andre kommuner.

4.7 Kommunenes kunnskapsbehov

Ledere og ansatte i Foyer gir uttrykk for at de ønsker kunnskap om hvordan det går med ungdommene i Foyer i et lenger tidsperspektiv. Deres praksisbaserte erfaring er at Foyer-modellen bidrar til å hjelpe ungdommene videre i livet og skape en mer stabil tilværelse, men det er ønske om at dette undersøkes systematisk med forskningsbaserte metoder. Dette ønsket om mer kunnskap blant ledere og ansatte gjenspeiler nok også de kunnskapshullene som er identifisert i litteraturgjennomgangen i denne rapporten. De finner det også ønskelig å fortsette arbeidet med å dele erfaring, samt undersøke videre hvilken organisasjons- og samarbeids-modell som er mest hensiktsmessig. Noen av kommunene gir uttrykk for at det er ønskelig å vurdere hvordan man eventuelt kan hjelpe en større målgruppe av ungdommer som trenger både bolig og støtte i hverdagen, men som ikke er under barnevernets ansvarsområde.

5 Avsluttende kommentarer

Den norske Foyermodellen tilbyr på mange måter en løsning på vesentlige utfordringer i den norske velferdsstaten. Det boligsosiale arbeidet i Foyer-kommunene er i samsvar med regjeringens nasjonale strategi for den sosiale boligpolitikken (2021 – 2024), der det primære målet er å samle og målrette den offentlige innsatsen overfor vanskeligstilte på boligmarkedet, og gi hjelp til dem som ikke selv klarer å skaffe og beholde en egnet bolig. Foyer-modellen er samtidig interessant som sosial innovasjon, fordi den i en norsk kontekst er initiert og spredt «nedenfra», drevet av kommunale aktører som har erfart en mangel på gode botilbud til målgruppen. Sosial innovasjon kan nettopp forstås som " nyskapende, kreative, individsentrerte og verdidrevne prosesser som tar sikte på å skape endring" på organisatorisk eller samfunnsmessig nivå (Husebø, Storm og Ødegård, 2021). Å forstå den vellykkede spredningen av Foyer-modellen i Nord-Norge så langt, og dens potensielle videre overføring til andre kommuner, regioner og land, er av betydelig interesse.

Som beskrevet i dette notatet, er det kunnskapshull i den eksisterende forskning på Foyermodellen, og det er ingen forskning som er gjennomført i en norsk kontekst. I tråd med litteraturgjennomgangen og behovene til kommunene, synes det særlig relevant for fremtidig forskning å undersøke kjennetegnene ved brukergruppen og effekten av Foyer i et lenger perspektiv, med et bruker-orientert utgangspunkt. Det er også av interesse å studere hvilken betydning slike lokale tverrsektorielle initiativer potensielt kan ha når det gjelder forståelsen av boligsosialt arbeid, og hvordan det eventuelt kan prege politikktutformingene innenfor boligsosialt arbeid på nasjonalt nivå.

REFERANSER

- Bodø kommune ved barneverntjenesten (u.å.). *Håndbok om Foyermodellen. Et boligsosialt tilbud til ungdom.*
- Cameron, C. (2009) *Tackling Youth Homelessness with Integrated Service Delivery: The Case for Integration in Addressing the Needs of Young People who are Homeless, Disadvantaged and at Risk.* Melbourne City Mission.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research : planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research* (4th ed., pp. XXII, 650). Pearson.
- Grace, M., Keys, D. and Hart, A. (2012) 'Homeless university students: experiences with foyer-type service', *Journal of Social Inclusion*, 3, 1, 43–57.
- Husebø AML, Storm M, Ødegård A, et al. Exploring social innovation (SI) within the research contexts of higher education, healthcare, and welfare services – a scoping review. *Nord Soc Wor Res.* 2021;12 (1):72–110. doi:10.7577/njsr.3455
- Krabbenborg, M. A. M., Boersma, S. N., van der Veld, W. M., van Hulst, B., Vollenbergh, W. A. M., & Wolf, J. R. L. M. (2015). A cluster randomized controlled trial testing the effectiveness of Houvast: A strengths-based intervention for homeless young adults. *Research on Social Work Practice*, 33 325–338.
- Meneses-Echavez, J.F. Berg, R. C. (2018). *Foyer-modellen for bostedsløse unge: en systematisk kartleggingsoversikt.* FHI.
- Nelson, G., Aubry, T. and Lefrance, A. (2007) 'A Review of the literature on the effectiveness of housing support, assertive community treatment, and intensive case management interventions for persons with mental illness who have been homeless', *American Journal of Orthopsychiatry*, 88, 3, 350–61
- Smith, J. (2004) *Dispersed Foyers: A Research Study.* London: Foyer Federation.
- Steen, A., & MacKenzie, D. (2017). The Sustainability of the Youth Foyer Model: A Comparison of the UK and Australia. *Social Policy and Society : a Journal of the Social Policy Association*, 16(3), 391–404. <https://doi.org/10.1017/S1474746416000178>
- Stuart, K. & Perris, E. (2017). Asset-based youth support-reclaiming the roots of youth work at the Foyer Federation. *Cogent Social Sciences*, 3(1), 1377989. <https://doi.org/10.1080/23311886.2017.1377989>

VEDLEGG

Tabell fra spørreundersøkelse. (Hvilke av følgende prinsipper bygger Foyer-modellen i din kommune på?)

	1 Ikke viktig	2	3	4	5 Svært viktig	N
Foyer gir ungdommen bolig først	0	0	1	1	6	8
Ungdommene tildeles bolig med eget kjøkken og bad	0	0	0	1	7	8
Ungdommene tildeles bolig med felles kjøkken og/eller bad	8	0	0	0	0	8
Ungdommene har tilgang til fellesrom (oppholdsrom, verksted eller annet)	5	0	2	0	1	8
Foyermodellen er basert på en avtale med innsekende instans, ungdom og Foyer.	0	0	0	0	8	8
Foyermodellen er et frivillig tiltak basert på samtykke fra ungdommen	0	0	0	0	8	8
Foyer gir individuell oppfølging fra koordinator	0	0	0	0	8	8
Foyer er en døråpner til andre tjenester som ungdommen trenger.	0	0	0	1	7	8
Det arrangeres beboer-møter for Foyer-ungdommene.	1	1	1	3	2	8
Det arrangeres sosiale fellesaktiviteter for Foyer-ungdommene	2	1	1	2	1	7
Det jobbes målrettet på at man ikke har for mange foyer-ungdommer boende samtidig som har samme problematikk	0	1	3	1	2	7

ARBEIDSNOTAT NUMMER: 1003/2023
ISSN (DIGITAL): 2704-033X

